

Aeglane mälu ja suuline ajalugu

Juhend koolidele ja õpetajatele

Me elame suurte vastuolude ajal. Samal ajal kui meie maailm kiireneb ja muutub ülikiirete digitaalvõrkude kaudu väiksemaks, iseloomustab seda ka suurenev sotsiaal-majanduslik ebavõrdsus. Me seisame silmitsi viiruspandeemiate, liikide kiire väljasuremise, töö automatiseerimise suurenemise, kiirete lahendustega vaimse tervise probleemidele, poliitiliste murrangute ja seni teadaolevate asjade muutumisega.

See aeglase mälu projekt käsitleb vajadust mõista, kuidas ühiskonnad seisavad silmitsi oma minevikuga, et tulla toime keskkonna-, majanduslike ja sotsiaalsete muutustega, mida põhjustavad ootamatud sündmused ning aeglaselt ja vaikselt toimuvad muutused. Suuline ajalugu on peamine teoreetiline lähenemisviis selliste muutuste uurimiseks.

Suuline ajalugu on see, kui salvestame kellegi mälestusi, et nende mineviku kohta teada saada. Enamikust meist ei kirjutata ajalooramatuid ja meist ei ole tehtud dokumentaalfilme, kuid me mäletame nii sündmusi kui ka igapäevaelu aspekte, mida võime pidada enesestmõistetavaks. Me kõik võime mõtiskleda selle üle, kuidas asjad on meie elu jooksul muutunud.

Milline on suulise ajaloo ja aegluse suhe? Suuline ajalugu on oma olemuselt aeglane - inimeste leidmine, suhete loomine, intervjuude läbiviimine, transkribeerimine ja andmete kasutamise kavandamine võtavad aega. See võimaldab teil eemalduda "kõrghetkedest", domineerivatest narratiividest ja häälestest, mida tavaliselt salvestatakse. Suuline ajalugu pakub võimalust jäädvustada jutustusi, mis ei ole ülalt alla, vaid alt üles - hõlmates argipäevi ja tavalisi hetki. See vastab aeglase mälu eesmärkidele - see annab hääle neile, kel seda pole. Igaüks saab oma lugu rääkida.

Mida soovite teada saada ja kes saab seda teile rääkida?

Võite küsida konkreetsete sündmuste kohta nende elus või üldisemate teemade kohta, näiteks muutused nende pereelus või kuidas deindustrialiseerimine on aastate jooksul nende tööelu muutnud. Võib-olla soovite käsitleda kliimamuutusi, seega võiksite küsida: "*Kas olete oma elu jooksul kliimamuutusi kogunud?*" "*Millised on need muutused sinu jaoks olnud?*" või "*Kas sa oskad kirjeldada oma lapsepõlve talve? Kas see erineb tänasest talvest?*" *Kui jah, siis mille poolest?*

Kes saab teile rääkida sellest, mida teada tahate? Koostage nimekiri. Kas soovite rääkida kindlate inimestega või hoopis naiste ja meestega eri tausta ja vanusega?

Andke endale aega (see on aeglane protsess) ja mõelge, kui palju inimesi soovite salvestada. Asjad, mille üle tuleks algusest peale mõelda, on järgmised:

- Kas teil on salvestamiseks vaikne ruum, mis on kõigile ligipääsetav? Millal on teil kõigil selleks aega?
- Kuidas te selgitate inimestele, mida ja miks te soovite salvestada? Kas nad teavad, miks te neid salvestada tahate ja mida te kavatsete salvestisega teha?
- Veenduge, et kõik on nõus salvestamise lõpus nõusolekuvormi allkirjastama (vt näidist juhendi lõpus).

Võite kõike selle panna kirja infolehele, mille saate inimestele saata, kui nendega ühendust võtate (vt näidist juhendi lõpus).

Suuline ajalugu võimaldab teil aeglustada oma lähenemist, et tuua esile unustatud narratiive. Kuidas on see võrreldav teiste mineviku uurimise viisidega, mille puhul kasutatakse dokumente, fotosid või esemeid? Milliseid probleeme võib teie arvates suulise ajaloo kasutamisel esineda?

Kuidas me minevikku mäletame?

Oletame, et tahame uurida pikemaajalisi protsesse, näiteks kuidas kliimamuutused on mõjutanud inimesi viimase 50 aasta jooksul, kuidas diskrimineerimise mõju on põlvkondade jooksul avaldunud või kuidas tehnoloogia on elu jooksul muutunud. Kõigil neil juhtudel palume inimestel meenutada asju, mis on pärit paljude aastate tagusest ajast ja pika aja jooksul - suuline ajalugu võimaldab seda teha.

Enamik meist mäletab halvasti konkreetseid kuupäevi (kui need ei ole olulised), kuid me kõik mäletame mõningaid asju paremini kui teisi.

- Me kipume mäletama asju, mis kas avaldasid tol ajal mõju või mida nüüd tagantjärele vaadates oluliseks peame.
- Me kipume mäletama asju, mis olid ebatavalised, erakordsed või mis avaldasid meile mõju.
- Me kipume mäletama asju, millest oleme aastate jooksul rääkinud.
- Me võime mäletada ka väikseid asju, mis aitavad meil tervikpildi kokku panna.

Mõnikord saame aidata inimestel mälu värskendada, paludes näha fotosid, esemeid, dokumente või midagi muud, mis aitab inimestel meenutada. Need võivad ka aidata inimestel oma eluloo jutustamisel rahulikuks jääda.

Püüdes liikuda mineviku mälestustes, pidage meeles selliseid olulisi hetki nagu lapsepõlv, koolist lahkumine, tööle asumine, pere loomine, oma kodu ostmine, laste lahkumine kodust ja pensionile jäämine.

Kui teid huvitab, kuidas inimeste mõtted ja arvamused pikema aja jooksul muutunud on, võite küsida inimestelt, mida nad arvasid või tundsid tol ajal ja mida nad sellest praegu arvavad.

Ettevalmistus

Uurige teemasid, mille kohta soovite inimestelt küsida, et üldjoontes teaksite, millest nad

räägivad.

Mõelge välja üldised teemad, millest sooviksite nendega rääkida, ja mõned konkreetsed küsimused, mida soovite küsida.

Eetika ja õigusküsimused

Kuigi enamik inimesi naudib minevikust rääkimist, võib teatud inimeste või sündmuste meenutamine ärritada. Kui teie teema on selline, mis hõlmab piinavaid mälestusi, mõelge läbi, kuidas õpilasi ja intervjueeritavaid salvestamiseks ette valmistada. Tehke selgeks, et keegi ei pea rääkima millestki, millest ta ei taha, ja mõelge, mis on õpilaste vanuserühmale sobiv.

Kuigi nõusolekuga seotud seadused ja menetlused on riikides erinevad, peaksite püüdma igale intervjueeritavale kõike eelnevalt selgitada (selleks on kasulik infoleht) ja paluda tal allkirjastada nõusolekuvorm, see annab teile loa salvestist säilitada ja kasutada. Teavitatud nõusoleku idee seisneb selles, et inimesed on täielikult teadlikud sellest, mida te kavatsete salvestisega teha, enne kui nad teile loa annavad.

Näiteks Ühendkuningriigis peate olema teadlik isikuandmete kaitse seadusest ja isikuandmete kaitse üldmäärustest.

Kui kasutate väljavõtteid salvestistest avalikult, olge ettevaatlik, et mitte avaldada isiklikku teavet intervjueeritava või teiste inimeste kohta.

Teemade juhend

Mõelge algusest peale vestluse aeglustamisele, püüdke alustada näiteks nii:

1. Öelge oma nimi, kuupäev ja projekti pealkiri.
2. Paluge intervjueeritaval öelda oma nimi ja mis tahes teave, mis oleks teile kasulik, näiteks sünniaasta, sünnikoht vms.
3. Alustage inimeste soojendamiseks mõne ettearvatava küsimusega, näiteks perekondliku tausta kohta. Sageli aitab see, kui inimesed alustavad nagu loo jutustamist ja liiguvad siis edasi.

Seejärel loetlege teemad, mille kohta soovite küsida, ning kõik konkreetsed ja täpsustavad küsimused, mida te kindlasti küsida soovite. Te ei saa loetleda kõiki küsimusi, seega kasutage siinset materjali juhendina ja olge valmis mõtlema küsimustele salvestamise ajal.

Lõpus küsige, kas teie intervjueeritav soovib veel midagi öelda.

Hea salvestise tegemine

Püüdke salvestada nii, et selgelt on kuulda kõike, mida teie intervjueeritav ütleb.

Kas kõik istuvad mugavalt? Ärge istuge intervjueeritavale liiga lähedal või temast liiga kaugel. Laua laius on tavaliselt hea kaugus.

Kas olete paigutanud mikrofoni intervjueeritavale võimalikult lähedale, ilma et see tekitaks ebamugavust?

Kas ruumis on müra, mida saab ise reguleerida? Näiteks sulgege aken, et vähendada liiklusrüü.

Lülitage kõik mobiiltelefonid välja või pange need lennurežiimi. Arvestage ajaga - keegi ei taha tunda, et teda kiirustatakse tagant.

Küsimuste esitamine

Võtke kaasa midagi, millega kirjutada, et saaksite teha märkmeid, kuid veenduge, et keskendute oma intervjuueeritavale, vajaduse korral saate salvestist uuesti kuulata. See on vestlus, nii et ärge kulutage kogu oma aega märkmete tegemisele.

Püüdke mitte rääkida ajal, kui intervjuueeritav räägib (kui teil on küsimus, siis kirjutage see üles).

Parimad näpunäited - selleks et näidata, et kuulata ja olete huvitatud, istuge näoga vestluspartneri poole, hoidke silmsidet, noogutage. Näidake välja, et olete huvitatud!

Kuulake, mida inimesed räägivad, ärge lugege lihtsalt küsimusi maha. Kui midagi tundub huvitav, küsige lisateavet. Jätke pärast lause lõpetamist aega, sellised pausid on tihtipeale need, mil avaldatakse huvitavat teavet.

Avatud küsimused algavad küsimustega "kes, mida, kus, millal, miks ja kuidas". Ka "rääkige mulle...", "kirjeldage seda", "tooge mõned näited" on kõik suurepärased jätkuküsimused, mis aitavad protsessi aeglustada ja võimaldavad anda üksikasjalikumaid vastuseid.

Esitage avatud küsimusi, mis võimaldavad esitada kirjeldusi, kommentaare, arvamusi. Kasutage avatud küsimusi järgmistel eesmärkidel:

Uurimine: Kas te oskate mulle sellest rohkem rääkida? Miks see nii oli?

Hinnake: kas see oli tüüpiline? Mida te sellest tol ajal arvasite?

Emotsionaalsete reaktsioonide esilekutsumine: kuidas see teid tundma pani? Mida te nüüd sellest arvate?

Lõpus küsige, kas intervjuueeritav soovib veel midagi lisada.

Midagi, mille üle mõelda - kuidas me tavaliselt inimestele näitame, et me neid kuulame? Miks peaks see suulise ajaloo salvestamisel teisiti olema?

Seadmed

Tehke võimalikult head salvestised seadmetega, mis teil juba olemas on. Harjutage oma seadmetega salvestamist, et veenduda, et teate, kuidas seadmeid kasutada.

Kas tohite kasutada oma nutitelefoni? Jah, aga... see toimib paremini, kui kasutate salvestamiseks spetsiaalset rakendust, näiteks Voice Record Pro. Veenduge, et teie seadmes on piisavalt mälu ruumi ja et aku on täis laetud. Lülitage telefon lennurežiimi.

Idealis kasutage Zoomi, Tascami, Olympuse, Sony vms spetsiaalset heli salvestamiseks mõeldud seadet. Püüdke salvestada .wav-faile sagedusel vähemalt 44,1 kHz 16 bit, see on

tavaliselt iga hea heli salvestamise seadme vaikimisi säte. Hea kokkuvõtte salvestamise tehnilistest aspektidest on Oral History Society veebilehel (vt nõuannete vahekaart <https://www.ohs.org.uk/>).

Pärast salvestamist

Veenduge, et kõik vajalikud dokumendid on allkirjastatud. Seejärel kirjutage intervjuu kokkuvõtte. Isegi kiire ja lihtne kokkuvõtte sellest, millest räägiti, on parem kui mitte midagi.

02314/S, EM/141

EMOHA kogu

Intervjuueeritav: Anon

Sündinud: 1926

Amet: Pensionil olev arhitekt

Intervjuu kuupäev: 13.11.2007

Salvestamise asukoht	Intervjuu kokkuvõtte
1. salvestis	Kiire ülevaade järgnevast - perekond, sõjavägi, aeg Palestiinas, arhitektuurikool, 1948. aasta. (Telefon läheb)
2. salvestis	Haridus
2.15	Leidis töö Bristolis, naasis Leicesteri linna arhitektide osakonda 1951
4.45	Huvi hoonete vastu. Perekonna ajalugu.
11.55	Vanemaid ei häirinud, et ta kooli jäi, nad olid sotsiaalsel redelil edasi liikunud.

Joonis 1. Näide kokkuvõttest

Heli redigeerimine

On tõenäoline, et peate igal juhul oma salvestisi redigeerima. Audacity on populaarne tasuta heliredaktor, kuid saadaval on ka teisi. YouTube'is ja Audacity veebilehel on palju õpetusi, kuidas seda kasutada.

Kuigi teie põhifail võiks ideaalis olla .wav-fail, on need üldiseks kasutamiseks liiga suured, seega looge .mp3-failid veebis või mujal kasutamiseks. Heliklipid peaksid olema sisu ja pikkuse poolest teie sihtrühmale kohandatud.

Kus te kavatsete materjale hoida?

Peate veenduma, et hoiate salvestisi turvaliselt sellises kohas, kuhu on juurdepääs ainult teil. Kui teil ei ole pilvesalvestust või varundatud võrgumälu, kasutage salvestistest koopiaid tegemiseks arvutit, sülearvutit või kaasaskantavat kõvaketast. Laadige heli pärast salvestamist seadmest alla niipea kui võimalik. Tehke salvestisest vähemalt üks koopia ja lisage koopiad fotodest või skaneeritud dokumentidest. Võite tutvuda oma riigi suunistega andmete turvalise säilitamise kohta.

Suulise ajaloo kasutamine

Lisaks ilmselgele kasule hariduses saab suulise ajaloo salvestisi kasutada ka kõnede, loengute, taskuhäälingute, blogide, raamatute, veebilehtede, audiotuuride, perekonna ajaloo, koolide, näituste ja tõlgenduste, mälestusteoste, teatri, raadio, helikollaažide, draama, tantsu, luule, digitaalse loojutustamise, loovkirjutamise, fotograafia ja kunstiteoste koostamiseks.

Täiendav teave ja lingid

Suulise ajaloo ühingu veebisaidil on üksikasjalikku teavet, kuidas suulist ajalugu koolides ja noortega kasutada. See hõlmab seadmeid, kulusid, õiguseid, eetikat ning sisaldab linke näidistunniplaanidele, projektidele ja illustreerivatele heliklippidele.

Veebileht: <https://www.ohs.org.uk/for-schools-main-page/>

Nõuanded eetika ja õiguste kohta: <https://www.ohs.org.uk/ethics-and-legalities-for-schools/>

Näpunäiteid suulise ajaloo kasutamise kohta leiab YouTube'ist aadressil:

https://youtu.be/fiyLiZb0Bm8?si=5HNBe9VBVgFuz_2d.

Selle materjali on koostanud Leicesteri Ülikooli Ida-Midlandsi suulise ajaloo arhiiv aeglase mälu projekti jaoks(<https://www.slowmemory.eu/>) koostöös Nottingham Trenti Ülikooli professori Natalie Braberiga.

Murranguline keel: Kaevanduskogukondade keelelised tavad kui kultuuripärand

Näide: Teabeleht

Kuigi Ida-Midlandsi piirkonna keele varieerumise vastu tuntakse nüüd suuremat huvi, ei ole kunagi varem uuritud võrdlevalt kaevurite keelekasutust kogu Ühendkuningriigis.

Söekaevandamine (ja muud töötleva tööstuse harud) on riigi majanduse jaoks alati oluline olnud ning söekaevandamise kohta on andmeid sajandite tagusest ajast. Paljud kaevandused suleti 1980. aastatel, selle tagajärjel on paljud piirkonnad majanduslikult kannatada saanud.

Kaevanduses kasutas kaevur sellist keelt ja sõnu, mida ta kodus ei kasutanud. Eripärane keelekasutus kaevandustes rõhutas ja tugevdas kaevurite vahelist sidet. Selles projektis kogutakse sõnu, mida Ühendkuningriigi kaevurid on kasutanud, ning uuritakse, missugused sarnasused ja erinevused eri piirkondades esinevad. Kogutakse sõnu, nalju, lugusid ja laule, mis on kadumas ning mis tõendavad piirkonna murde erakordset elujõulisust.

Selle eesmärgi saavutamiseks teeme järgmist:

- Koostame praeguste ja endiste kaevurite salvestiste kogumiku, et uurida nende keelekasutust.
- Koostame meie valimi helisalvestiste kohta kirjaliku dokumentatsiooni koos märkustega keelekasutuse kohta, mis on mõeldud murde- ja sotsiolingvistilisteks uuringuteks.

Iga intervjuu, mille selle projekti raames läbi viime, **SALVESTATAKSE** ning seda säilitatakse turvaliselt ja vastutustundlikult. Palume igal vabatahtlikul allkirjastada enne salvestamist nõusoleku vorm, milles ta kinnitab, et ta on nõus, et tema intervjuu heli- ja/või kirjalik salvestis jääb ülikooli valdusse teadustöö eesmärgil ning et asjakohaseid osi võib taasesitada trükistes ja/või esitlustes ning veebilehtedel. Mõnelt osalejalt võidakse ka küsida, kas ta on nõus, et teda projekti raames pildistatakse. Vabatahtlikele antakse pärast salvestise valmimist võimalus oma intervjuud kuulata ja soovi korral tsenseerimiseks taotlust esitada. Iga vabatahtlik võib uuringust igal ajal ilma põhjendamata loobuda.

Selle töö tulemusena on kavas avaldada akadeemilisi artikleid ja esitada ettekandeid riiklikel ja rahvusvahelistel konverentsidel ning seda võidakse avaldada veebilehtedel ja muudes sotsiaalmeedia kanalites. Samuti võib selle projekti raames tehtud intervjuude salvestised lisada Briti Raamatukogu ressursside kogusse, kus need on kättesaadavad nii teadlastele kui ka mitteuurijatele.

Kui teil on küsimusi, võtke palun julgelt ühendust:

Professor Natalie Braber - natalie.braber@ntu.ac.uk

Uuringus osalemise nõusoleku näidisvorm

Murranguline keel: Kaevanduskogukondade keelelised tavad kui kultuuripärand

Mõistan, et see projekt viiakse läbi vastavalt Nottingham Trenti Ülikooli teadustöö eetikakoodeksile, millega saab tutvuda aadressil: [\[veebilink\]](#)

Käesoleva uuringu raames kogutud materjali säilitatakse turvaliselt ja kooskõlas 1998. aasta andmekaitseadusega.

Olen lugenud mulle antud infolehte ja saan sellest aru. Jah Ei

Mulle on antud võimalus esitada projekti kohta küsimusi ja neile on vastatud mind rahuldavalt. Jah Ei

Mõistan, et võin igal ajal uuringust loobuda, ilma et peaksin seda põhjendama. Jah Ei

Olen nõus, et nimetatud salvestusi võib kasutada käesoleva uuringu eesmärkide täitmiseks. Jah Ei

Olen nõus, et lühikesi lõike nimetatud salvestustest võib transkribeerida ja kasutada akadeemilistel konverentsidel ja väljaannetes või veebilehtedel. Jah Ei

Olen nõus, et nimetatud salvestusi võib projekti raames kataloogida ja avaldada trükistes või Internetis. Jah Ei

Nimi [SUURTÄHTEDES]

Allkiri

Kuupäev